KISDOBOS

A Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja

1971. SZEPTEMBER XX. ÉVF. 9. SZÁM

Vörös és kék

A címben szereplő vörös a vörösnyakkendőt jelenti, a kék pedig a kékszínűt. Vagyis úttörőkről meg kisdobosokról szeretnék írni. Pontosabban arról, hogy ebben a szeptemberben kezdődő iskolai esztendőben hogyan és mit dolgozhatnak együtt kisdobosok és úttörők, mivel segíthetik egymás munkáját? Sok feladat van, jut munka mindenkinek!

Tíz év alatt felnő az ember

Csillebérc nevét még az óvodások is ismerik. Zánkáról ugyancsak mindenki tudja, hogy ott, a Balaton partján saját vasút- és hajóállomással, emeletes szállodákkal, télen-nyáron lakható úttörőváros épül. Gondolom, ha valaki megkérdi, hol van a megyétekben vagy városotokban úttörőház, sportpálya vagy éppenséggel kisvasút, meg tudja mondani minden kisdobos. Érthető, saját szülőföldje nevezetességéhez tartozik ez is. Ha a csapatotthont keresi egy idegen, útbaigazítja valamelyikőtök. Ismertem olyan őrsöt, amelynek a Tisza partján saját, nádból-fából összerótt kunyhója volt s ezt, amikor nyolcadikban elbúcsúztak az úttörőélettől — kisdobosok örökölték. Ezt is tudta mindenki. Amiről eddig szóltam, azt nagyjából készen kapjátok. Persze előfordul, hogy egy építkezésnél szükség van a ti segítségetekre is. Láttam csapatotthont Balatonon — mely kisközség Hevesben és nem a tó! —, iskolát Hanságligeten, ahol mindenki dolgozott. Parképítés, virágosítás, az elültetett fák gondozása, mind-mind feladat.

„*Nekünk épül, mi építjük*" annak a feladatnak a neve, melynek kapcsán beszámolhattok erről. A ti munkátokra is számít mindenki, hiszen tíz év alatt úttörő és kiszes lesz belőletek, felnőtté válik az ember, aki ma még kisdobos. Milyen jó lesz akkor végigsétálni azon az úton, melynek a fáit te is segítetted ápolni!

Itt lakunk! Hol lakunk?

Ebben az évben lesz olyan úttörőcsapat, ahol elsősorban helytörténeti kutatásokkal foglalkoznak a pajtások. „*A mi megyénk*" ennek a feladatnak a címe. Vajon ismeritek-e községetek, városotok nevezetes épületeit, s azt, hogy ezek miért lettek híressé? Van-e ezekhez kapcsolódó rege vagy história? Kitől hallottátok, ki mesélte el? Van-e felétek népviselet? Talán bizony falumúzeum is készült már, s ti is az úttörőkkel együtt jártátok a pincét és a padlást, összegyűjtvén a néprajzi emléktárgyakat. Azt tudjátok-e, ki híres ember született nálatok vagy közeletekben? S ki a mai képviselőtök országos ügyekben? Hát a tanácselnököt, párttitkárt, a tsz elnökét s a tanács tagjait ismeritek-e? Lehet, valamelyikőtök édesapja vagy édesanyja is közülük való?

Akinek a nevét hordjuk

Az ember általában valakinek a nevét viseli, családi nevét édesapja után, a keresztnevét meg rokonai, szülei vagy névadó szülei adják. Az úttörőcsapatban is mindennek: rajnak, őrsnek és magának a csapatnak is van neve. Vannak családok, ahol minden lány neve Erzsébet — vannak csapatok, ahol ugyanilyen hagyományok élnek. Táplánszentkereszten például mindig talál az ember egy Tőzike őrsöt. Érthető — arra korán jön a tavasz s vele együtt ez a tavaszt hozó, hóvirágot is megelőző kedves kis virág. Ha az úttörőtőzikék megnőnek, akkor a búcsúzó nyolcadikos tőzikéktől egy másodikos őrs „örökli" a nevüket. És ez így megy már esztendők óta! Úgy gondolom, alaposan kell ismerni azt, akit példaképül, névadóként tisztel az úttörőcsapat, hiszen azért viselik a nevét, mert hozzá akarnak hasonlítani. „*Az emberi haladás magyar úttörői*" annak a feladatnak a címe, mely ezzel foglalkozik. De ha alaposan megnézzük, cím nélkül is csinálják ezt a pajtásaink. Itt van például a budapesti, VII. kerület Hernád utcai iskola Bokányi Dezső úttörőcsapata. Azt feljegyzi névadójukról valamenynyi lexikon, hogy 1919-ben, a Tanácsköztársaság idején munkaügyi és népjóléti biztos volt, s a Vörös Hadsereg III. hadtestének parancsnoka. De mennyivel többet tudnak róla csapatának tagjai! Rokonaival leveleznek, meglátogatják őket Baján, no meg számon tartják a nevét viselő intézményeket is. Így kötöttek barátságot az Építők Bokányi munkásőr zászlóaljával. Gondolom, ezt más csapat is megteheti!

Leninváros utat mutat

Tiszaszederkény városa büszkén viseli ma már a Leninváros nevet. „*A mi Leninvárosunk*". Ez a neve annak a feladatnak, melyben a pajtások a várossal, fejlődő, modern vegyiparával foglalkoznak. És természetesen — névadójával. Itt aztán „bedolgozhatnak" az ügyes kisdobosok! Történetek, dalok, versek Leninről, szép albumok, képek gyűjtése, mind lehet olyan „aprómunka", melyben

igencsak hasznossá válhatnátok! Érdekes lenne, ha barátságot kötnétek egy még régebbi Leninvárosunkkal: Pesterzsébettel. Budapest XVIII. kerülete 1919-ben vette fel Lenin nevét. Persze Lenin nevét viselő intézmények felkutatása, téeszek, iskolák — mind nektek való feladat lehetne! S mert Lenin nehezen képzelhető el a gyerekek, a jövő jelképe nélkül, összefügg ez egy másik, úttörőknek szánt feladattal: azzal, hogy az ötvenesztendős lenini pionírszervezettel ismerkedjetek meg! Igenám, de amíg az úttörők tanulnak, írnak is oroszul, ti vajon mit tehettek? Hát énekeljetek olyan dalokat, melyeket a szovjet gyerekek ismernek, s tanuljatok meg olyan játékokat, melyekkel ők játszanak! Ebben segítenek majd nektek az úttörők.

Ami csak a mienk!

Van ebben az évben egy feladat, mely csak néktek, kisdobosoknak szól. Titkot kerestek, *erdő-mező titkait*. Ez a feladat neve is! Ősszel termények, magok gyűjtése, tavasszal magok csíráztatása, kiskert készítése, téli madarak etetése, életének figyelése, fényképezése, rajza, s a lakóhely vidékének alapos ismerete.

GAÁL ÉVA rajza

Tulajdonképpen, ha alaposan megnézzük, cseles feladat ez nagyon! Mert, ha tudom, hol nő lakóhelyemen tavaszi hérics, hol terem a legtöbb csipkebogyó — akkor ismerem annak a rétnek, dombnak vagy éppenséggel hegynek a történetét is, honnan kapta a nevét? Ismerem a hozzá fűződő mondákat, tudom ki lakott ott, kinek a birtoka volt, s azt is, mikor volt a földosztás azon a részen? És természetesen tudom, állami gazdasághoz vagy téeszhez tartozik, melyiknek a területét milyen géppel művelik, s tán még azt is, ki a kombájn kezelője? Tehát egy szem csipkebogyó vagy bodzavirág elvezethet földrajzi, történelmi stb. ismeretekhez! És itt aztán a vörösnyakkendő nagyon is tud segíteni a kéknek!

Kérdőjelek erre — arra

Végiggondoltam szép sorjában, mennyi munka jut ebben az esztendőben a csapatoknak — és bennük a kisdobosoknak is! Sok a tennivaló, csak meg kell látni, észre kell venni! Ha figyelitek a faliújság híreit, nyilván sok közös feladatot találtok. A csapatvezetőségnél jelentkezhettek munkára. Kéréseteket akár írásban is előterjeszthetitek, szépen megrajzolva, megírva!

És most a szerkesztőség kérdőjelei következnek, vagyis inkább kérdései: Mit segítetek az úttörőknek — s mit segítenek ők nektek? Mivel egészítitek ki egymás tudását, ismeretét? Mi is tudni szeretnénk munkátokról, eredményeitekről. Éppen ezért arra kérünk benneteket, írjátok meg nekünk mindazt, amit így, együtt, vállvetve vörös- és kéknyakkendősök végeztek! Arra kérünk, hogy leveleitekre rajzoljatok rá egy parányi vörös és kék háromszöget — nyakkendőtök jelképeit!

Kisdobos

Köszöntő tanévnyitáskor

Almát, körtét, szilvát, szőlőt
hoz szeptember,
nekünk új tanévet, tudja
minden ember.

Mint az égen átcsóváző
üstökösök,
ragyogjanak munkánk nyomán
az ötösök.

Kívánjuk a húgocskáknak
öcskösöknek,
ne legyenek szűkiben az
ötösöknek.

Kívánjuk tanárainknak,
hogy vödrökkel
minket nyakon önthessenek
ötösökkel.

Ha szűkölködünk megszolgált
ötösökben,
a tanév nekik se könnyű,
de nekünk sem.

Ne mint az üres jászolba
Nincses ökre,
bámuljunk a meg nem szerzett
ötösökre.

Köszöntőnkben csökönyös rím
a sok ötös,
mert szándékunk jól tanulni
már örökös.

WEÖRES SÁNDOR

Szól a csengő

Szól a csengő: csingi-lingi,
zajos lesz az udvar,
selymes füvön labdát mától
már senki sem rugdal.

Régen látott pajtit ölel
át a barna Péter,
összeszoknak a pajtások
még ezen a héten.

Lesz új öröm, új izgalom,
indul kemény munka,
csízként röppen sok-sok gyerek
jelentkező ujja.

Nem kis dolog, de azért jó
iskolába járni,
ott fogunk mi dolgos felnőtt
emberekké válni!

DONKÓ LÁSZLÓ

Madzag egy elsős táskájában

Az elsős rohant az iskolába. Mehetett volna lassan is, volt idő elég, de ő futott inkább mégis, vele röpült az iskolatáskája. A táska piros színű, aranycsattos és gyönyörű. A belsejében egymáshoz koccantak az iskolaszerek.

A Furulya sípolt is egyet ijedtében.

— Jaj, jaj! Összetörik a sípom, csontom! Mi ez a nagy rázkódás? Reng a Föld talán?

— Dehogyis! Csak szalad a kisgazdánk és zötyög a táskája — magyarázta a Postairón. Fölényesen, nyugodtan beszélt, pedig ő is félt egy kicsit, hogy kitörik a hegye.

A Furulya tisztelettel nézte.

— Te milyen tájékozott vagy, piros ceruzácska!

— Postairón az én nevem. Így szólíts, kérlek! — javította ki az gyorsan, aztán még büszkén megjegyezte: — különben nem először járok én iskolába!

— Megbuktál? — kérdezte a Furulya áhítattal.

— Egy postairón nem bukhat meg! És a postairón a legfontosabb eszköz egy elsős táskájában. Ezt jegyezd meg, pajtás!

A Furulya szelíden, halkan sípolt.

— Nem jól tudod te ezt, ne is haragudj! A furulya a legfontosabb. Hisz engem vásárolt meg elsőnek a kisgazdánk anyukája, ebből is láthatod...

— Ccc! Az is valami? Téged azért vettek meg, mert te kötelező vagy, mert zenei osztályba járunk. Engem viszont elkunyerált a bátyjától a kisgazdánk. Adott is értem cserébe öt szalvétát. Úgyhogy mégiscsak én vagyok a legfontosabb!

És ekkor a táska mélyén halkan és szemtelenül énekelni kezdett valaki:

Aki eztet elhiszi
Szamarabb a lónál...
Aki eztet elhiszi
Szamarabb a lónál!

A hang tisztán szólt, jól érthették mind, a táskalakók.

— Ki merészel itt csúfolni engem? — toporzékolt dühében a Postairón; lehet, hogy most tört ki a hegye éppen.

A Furulya csak meresztgette a szemét a homályban, úgy látta, a táska sarkában fészkelődik valaki.

— Jé, egy kis spárga! — örvendezett, mert barátkozó természetű volt nagyon. — Cukorspárga, ha jól látom?!

— Madzag az én nevem, kérem tisztelettel! — mondta hetykén az illető, és kihúzta összegubancolt derekát. — Csak így egyszerűen: Madzag.

— Mit keresel te egy elsős táskájában? — támadt rá a Postairón nyomban. — Hogy merészelsz közénk jönni? Nézz szét a táskalakók között! Látod? Füzetek, könyvek, írószerek!

A Furulya szerényen sípolt.

— No igen! És a Furulya — hagyta rá a Postairón, de nem szívesen. — Mit akarsz te miközöttünk? Te... te nem is vagy... iskolai felszerelés!

— De nem ám! — kurjantotta vidáman a Madzag.

— Csak szeretnél iskolába járni, ugye? — mondta a Furulya kedvesen, biztatón.

— Én ugyan nem! — tiltakozott élénken a Madzag. — De a gazda se! Nem tud az se írni, se olvasni, akkor meg minek járjon iskolába szégyenszemre!

— Majd megtanul! Azért kell iskolába járnia éppen! — magyarázta jóindulatúan a Furulya.

A Postairón nem tűrhette, hogy itt más vigye a szót.

— Én tanítom meg írni, én bizony! — mondta fontoskodva. — Majd írunk szép hullámos vonalakat, meg cicafarkot.

— Cicafarkot, jujujuj! — csúfolódott a Madzag. — Csakhogy a cica éppen nem íráslecke, hanem játék. A gazdának is van egy cicája, ha nem tudnátok.

— Jaj de borzasztó! Én nem szeretem hallani a macskanyávogást. Sérti a fülemet — kényeskedett a Furulya, de aztán csöndben hozzátette

még: — És hát félek is a macskáktól.

— Én ugyan nem félek! Össze tudnám kötni a lábát, ha a kisgazdánk akarná — jelentette ki a Madzag büszkén.

— És akarja? — reménykedett a Furulya.

— Nem. Nem szokta. Azt mondja, nem szeretik az állatok. Csak egyszer kötött belőlem masnit a macska farkára, de azt is hamar levettük. Tényleg nem szerette a macska.

A Postairón nyugtalankodott: még lepipálja őt ez a spárga!

— Majd rajzolok én a kisgazdánknak egy macskát, de még százat is — hadarta. — Meg még krokodilt, oroszlánt és sárkányt...

— Az is valami? Rajzolni a sárkányt? — nevetett Madzag jóízűen. — Én fogvatartottam a sárkányt egy egész délután!

— Jaj de borzasztó! — ijedezett a Furulya. — Sárkánya is van a kisgazdánknak?

— Van. Gyönyörű!

— És most... jelenleg hol van az illető? — suttogta a Furulya, mert igen félt.

— A nyárfa tetején — tájékoztatta a Madzag jószívvel. — Oda akadt föl még a nyáron, amikor felengedtük. A hosszú spárga is mind ott maradt, csak engem mentett meg a gazda, levágott a végéről.

— Kár volt! Maradhattál volna nyugodtan a nyárfa tetején — förmedt rá a Postairón féltékenyen. — Mert itt a táskában semmi szükség rád... Itt nem lesz sárkányeresztés, meg macskakötözés. Tehát fölösleges holmi vagy. A fölösleges holmit meg úgyis elveszi a tanító néni.

— Olyat csak nem tesz? — próbálta enyhíteni a dolgot a jóságos kis Furulya.

— Te ne szólj bele! A te sorsod se lesz sokkal jobb! Titeket úgy összecserélnek majd a gyerekek, hogy csuda. Mert minden furulya olyan egyforma. Lehet, hogy meg se találod az igazi kisgazdát soha többé! — ijesztgette a Postairón, pedig tudhatta, hogy a kisebbet nem való ijesztgetni.

Meg is rémült a Furulya kellőképpen.

— Összecserélnek? Az nem lehet! Téged is összecseréltek már más postairónokkal?

— Engem ugyan nem! Engem nem lehet! Látod ezeket a jeleket itt az oldalamon? Erről mindig megismer majd a kisgazdánk.

— De szép jelek! Hol csináltattad?

— Hát nem éppen csináltattam... szóval... az előző gazdám megrágott egy kicsit. Amikor nem tudott valamit, engem rágott.

— Például amikor nem tudtatok szép cicafarkot rajzolni? — szólalt meg a Madzag, bosszantotta a Postairón viselkedése.

— Mi lesz velem, ha elcserél a kisgazdánk? — sopánkodott egyre a Furulya. — Mi lesz énvelem, ha elveszek?!

— Ne félj, majd én segítek! — mondta a Madzag jólelkűen.

— Hogy segítesz madzagocska, hogy segítesz?!

— Még nem tudom. Csak azt tudom, hogy akarok neked segíteni valahogy. Legyünk barátok, jó?! — lelkesedett a Madzag, és átölelte a furulyát, vagyishogy ráhurkolódott egészen.

Éppen akkor támadt világosság a táskában, mert végre kinyílott az aranycsatt, elég sokat vesződött vele az elsős. Az iskolaszerek egészen közelről hallották a tanító néni hangját:

— Minden rendben... Ennek az ügyes kis elsősnek minden van a táskájában, amire csak szükségünk lesz... Hát ez a madzag hogy került ide? Mire való itt a furulya nyakán? Ej tudom már... Ez lesz az ismertetőjele, legalább nem cserélheted össze senkivel, kisfiam!... Kössük csak meg masnira! Így igazán szépek együtt, kedvesek!

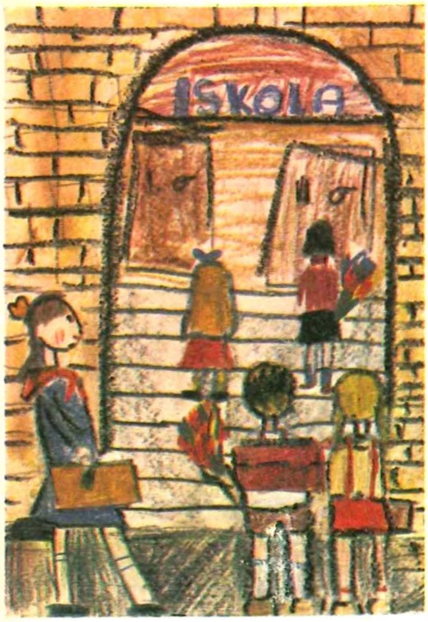
NAGY KATALIN

RÓNA EMY rajza

Űr Kata jelenti:

Hamvai Csilla kisdobos rajza a budapesti Trefort utcai gyakorló iskolából

Köszöntöm az újoncokat,

vagyis minden gyereket, mert ilyenkor tanév elején valamilyen szempontból mindenki az. Újonc az ember például a harmadik osztályban, mert tavaly csak másodikos volt. Ezt a nagy eseményt írta meg nekem szép levelezőlapon, ünnepi-szép írással Katona Ildikó, Mihályfáról.

Újnak számít a kisdoboscsapatban minden másodikos, mert a tanév végén avatták őket, és akkor már alig maradt idő a kisdoboséletre. Kojnok Marika Mezőmegyer, Fő u. 3. legutóbbi levelét még úgy írta alá, hogy „kisdobosjelölt"; Szécsi Krisztina, Budapest IX., Vágóhíd u. 50. pedig így: „nemsokára második osztályos". Mindkettőjüket köszöntöm az új tanévben, és velük együtt Héder Gézát, aki első, rövid levelében minden lényeges dolgot közölt velem. Be is mutatom itt, annyira tetszik nekem:

„Kedves Űr Kata! Kisdobos lettem! Csapatom: 96. sz. Zrínyi Ilona. Őrsöm: Mackó. Testvéreim: Csaba és András. Ők még nem iskolások."

Nógrád megyéből, a pataki általános iskolából a Mókus őrs még az avatás előtti izgalmas napokban írt, azoknak a napoknak is a legizgalmasabb eseményéről: avatótestvért választottak éppen. Örülnék, ha újra írna közülük valaki arról, hogy mi történt azután? Azután, hogy a szép, ünnepélyes pillanatban a nyakukba kötötték a kék nyakkendőt, ugyan törődnek-e egymással kisdobosok és avatótestvérek? Hogyan?

„Új gyereknek" általában azokat nevezik a többiek, akik most iratkoztak csak abba az iskolába, eddig máshová jártak. Sokszor kaptam már levelet ilyen új gyerektől, leginkább szomorkásat: vágyódtak a régi barátok után, nem találták még a helyüket az új közösségben. Most Bóta Erikától, aki eddig Noszvajon járt iskolába, és most került csak Egerbe (Kassai u. 15.), azt a hírt kaptam, hogy jól érzi magát, szeret itt az új osztályában.

Van olyan gyerek, aki nekem számít újoncnak, mert most írt először. Blacha Ágnes harmadikos kisdobos, Budapest III., Bogdán u. 20. például ezt írja: „Egyszerre csak kedvet kaptam, hogy én is írjak neked, Űr Kata!" Én meg nagyon örülök ennek, és mindig fogok válaszolni neked, Ágnes!

És köszöntöm persze a legisleginkább újoncokat, az elsősöket. Levelükből még nem idézhetek, mert még nem írtak nekem, főleg azért, mert csak ezután tanulnak meg írni. Segítsétek, szeressétek őket mindannyian, ti kedves „régiek"!

Köszöntöm az új jótulajdonságokat,

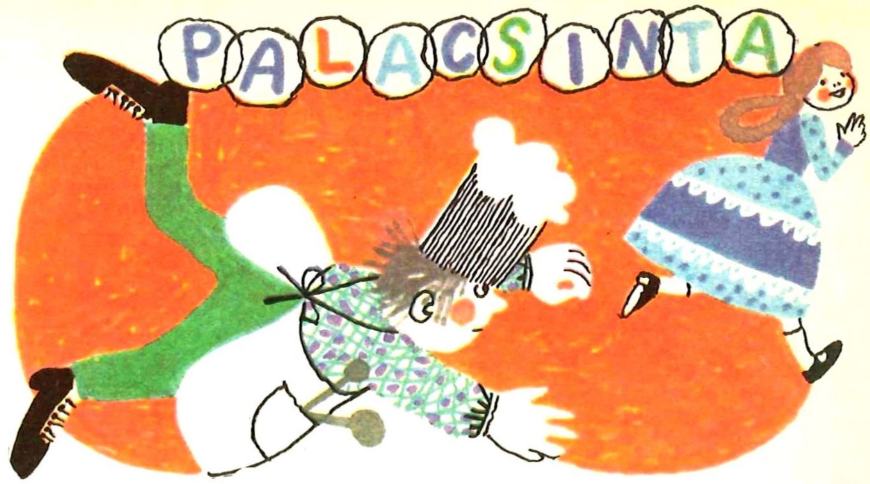
amit tervbevettek, elhatározták a tanév elején a gyerekek. Szeretnék még sokat hallani, olvasni róluk az év folyamán! Szepesi Klári, Budapest-Cinkota, Vidámvásár u. 1. panaszolja, hogy az őrsben nem nagyon tartottak össze eddig a gyerekek. Azt reméli, hogy „az új tanévben elkezdjük majd az összefogást".

Buhla Ferenc, Budapest XX., Debrecen u. 4., azt írja, hogy őrséről egy jót és egy rosszat tud mondani. Tornaórán, versenyeken mindig nyernek, mert igen ügyesek. Vasgyűjtésben lemaradtak, mert lusták. Azt tanácsolom, hogy a tornaórai ügyességet, fürgeséget alkalmazzátok legközelebb a vasgyűjtésnél is. Ez igazán egyszerű! Különösen, ha ráadásul „Bátorság" e híres őrs neve.

Űr Kata

Kék nefelejcs, el ne felejtsd!

1. Szeptember 29-e a Fegyveres erők napja és a csapatzászló ünnepe. Hozzátok rendbe az ősi zászlókat, vagy ha még nincs, készítsétek el, szerezzétek be.
2. Kék nyakkendőtök is frissen mosva és vasalva várja az ünnepet! Természetesen ezt minden kisdobos saját maga is elvégezheti!
3. Ne csak ünnepen, hanem minden nap legyen virág az osztályteremben. A legjobb erre a célra a cserepes virág. Hetenként más-más kisdobosnak legyen a megbízatása, hogy ápolja a virágokat.

Amikor én kukta voltam, száz túróspalacsintát sütöttem, egy nagy tálra feltornyoztam.

Arra jött egy lányka, bejött a konyhába, meglátta a palacsintát, el is fogta rá az étvágy. Se szó, se beszéd, mind megette az én palacsintáimat. Nagyon megharagudtam, de már későn, a lányka észrevette, milyen mérges vagyok, kiszaladt a konyhából. Én meg uccu utána! De utól nem értem, mégpedig azért, mert megbotlottam egy kőben, és úgy elterültem, mint egy palacsinta.

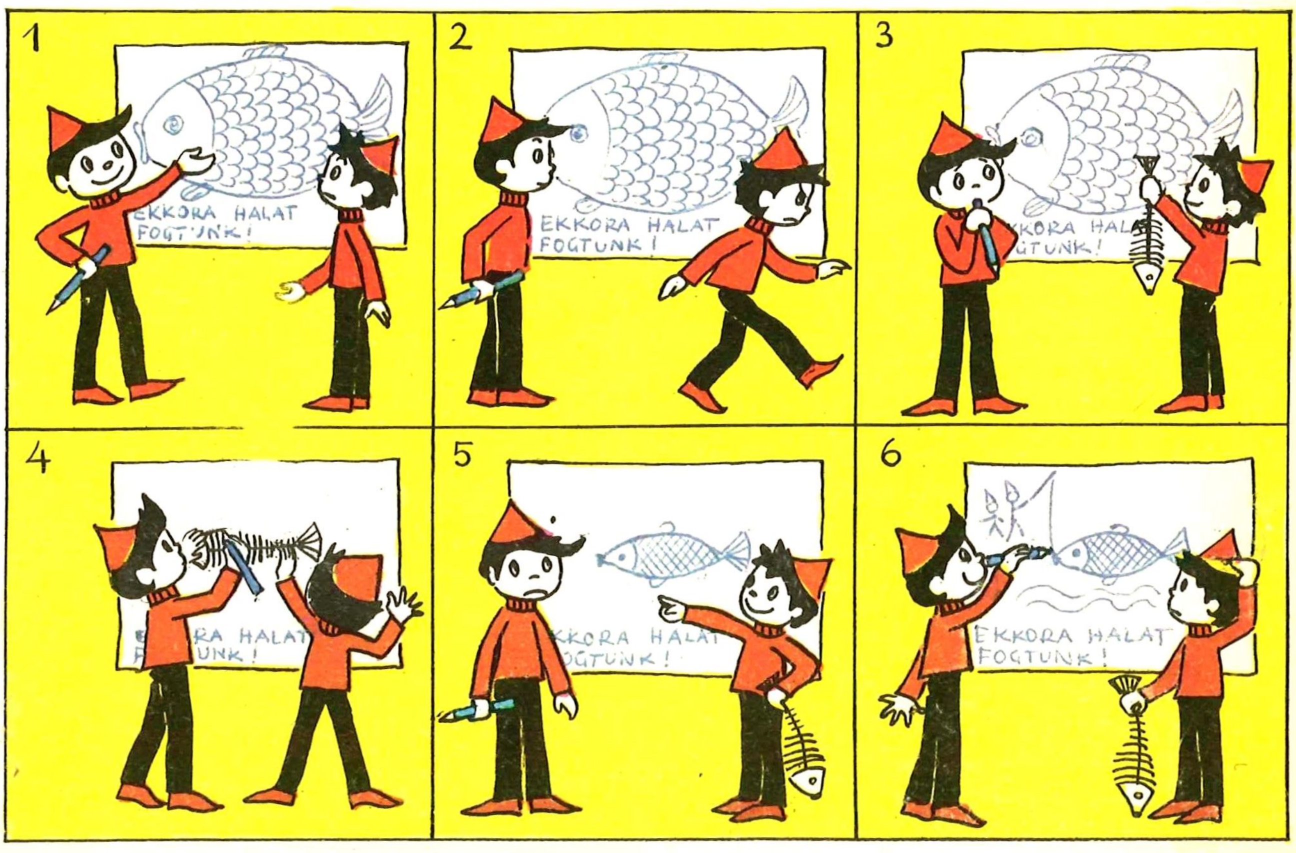
Engem legalább nem evett meg senki. Elnevettem magam, a méreg sem evett tovább.

TAKÁCS ETELKA

GAÁL ÉVA rajza

Szép nyári emlék

MARÉK VERONIKA tréfája

Mosóteknőben

Ez nem kitalálás és nem mese. Ez olyan színtiszta valóság, mint a nap az égen, és a pincénk törött ablaka, amely összeütközött egy teknővel, és ma is attól koldulna, ha édesanyám be nem hívja a ház előtt ballagó üvegest.

Úgy volt, hogy az én kedves Laci barátommal a patak partja felé ereszkedtünk, hadd lássuk, kivirágzott-e a „pimpófa" — magyarán, kihajtott-e a fehér, selyemtapintású barka, a „cicus". Hát a barka kipattant ugyan egyik-másik fűzön, de a közelébe nem juthattunk, mert a hegyekben éppen olvadozott a hó, és a patak kiöntött. Félméteres víz hömpölygött a húsz-harminc méternyi szélességű völgyecskén az Olt irányába. Szomorúan néztem a vizet, amely elválasztott a gyönyörű barkáktól, de Laci barátom nem búsult. Mintha tetszett volna neki az áradás.

— Hej, ha most indiánok lennénk! — sóhajtotta.

— Akkor tollat viselnénk a fejünkön — mondtam.

— Nem azért mondom — legyintett Laci, aki két évvel idősebb volt nálam és mindig helyreigazított, ha kilencéves eszemmel félrekalandoztam a gondolataitól. — Ha indiánok lennénk, akkor lenne csónakunk.

— Igaza van — gondoltam. Az indiánoknak mindig van kéznél csónakjuk.

— Most milyen egyszerű volna — folytatta —, csak beleülnénk és ereszkednénk...

— Egészen az Oltig! — örvendeztem.

— A tengeren nem halásznánk, mivelhogy nincs halászengedélyünk.

— Hát akkor mi a jóságot csinálnánk azon a nagy vízen?

— Utaznánk. Körbeutaznánk a földet.

Én már akkoriban szerettem utazni. Édesanyámmal egyszer leutaztunk Brassóba. Nagyon szép volt, és a vonaton megettem egy stanicli cukorkát. Sejtettem azonban, hogy a Föld körbeutazása csónakkal körülményesebb lehet, mint a vonatozás Brassóig és vissza.

— Nem fáradnánk el az evezésben? — kérdeztem bátortalanul.

— Hiszen ez az! Egyáltalán nem eveznénk. Csak arra vigyáznánk, hogy a csónak egyhelyben álljon. Nem érted? Hát ide figyelj! Tanulhattad az iskolában, vagy ha még nem tanultad, ezután tanulod, hogy a Föld egy nap s egy éjjel, huszonnégy óra alatt fordul egyet. Egyéb dolgunk nem volna, mint beállítani a csónakot orral nyugatnak és egyhelyben állni. Közben a Föld elfordulna alattunk, és mi huszonnégy óra alatt az egészet megkerülnők!

Elcsodálkoztam és büszkén, meghatottan néztem Lacit. Kinek van még a világon ilyen okos barátja?

— Nem lehetne mégis... valami csónakfélét szerezni? —

kérdeztem, mert sajnáltam volna a kiváló alkalmat elszalasztani.

— Lehetni lehetne, azt hiszem, a ti mosóteknőtök nagyobb a miénknél, és ha jól láttam, édesanyád sincs otthon. Én addig hozok gyufát és gyertyát.

— Hogy lássunk a sötétben? — kérdeztem borzongva.

— Nem. Azért, hogyha repedés lenne a teknőn, gyertyát csepegtetünk reá, hogy ne folyjék be a víz.

Nem telt belé tíz perc, ismét a víz mellett voltunk. Én ugyan egy darab kenyeret és a halászhorgomat is felcsomagoltam némi zsineggel — hátha nem kérik az engedélyt a tengeren —, és a pincéből kifelé jövet kitörtem a pinceablakot a teknő segítségével, de kicsire nem adunk! Laci zsebét kinyomta a három szál gyertya és a gyufa, kezében pedig egy karó, azzal taszigáljuk majd a csónakunkat, ha elakad, és ha majd a tengerre érünk, a karó segítségével tartjuk egyhelyben, amíg a Föld szép nyugodtan elfordul alattunk. A teknőn nem volt repedés, ügyesen reáhelyeztük a vízre. Úgy libegett rajta, mint egy hadihajó, ha nem fogjuk, el is úszik. De fogtuk.

— Hagyjuk, hadd dagadjon egy kicsit — mondta Laci. Hagytuk.

— Én most próbaképpen elevezek addig a fűzfáig — mondta ismét Laci és belépett a teknőbe, majd a karóval ellökte magát a parttól. Jó méternyit hajózhatott a hullámokon, mert aztán a teknő billent egyet és Laci hanyatt esett. Sóbálvánnyá meredve néztem, amint a térden felül érő vízben talpra áll, elkapja a felborult teknőt és a partra vonszolja. A karó elúszott.

— Nem baj — mondta didergve —, megfeledkeztünk az egyensúlyról. Holnap délelőtt két deszkát teszünk a teknőre, arra ülünk és tartjuk az egyensúlyt. Most gyorsan hozzátok szaladunk és megszáradok.

A teknőt ideiglenesen visszatettem a pincébe. Laci megszáradt. Estére hazajött édesanyám és megdicsért, milyen szépen játszunk, szórakozunk magunkban. Hát jól is szórakoztunk, mert egy térkép előtt Laci megmutatta, mennyire kell vigyáznunk majd holnap, nehogy a Föld forgása közben nekünk szaladjon Amerika.

Másnapra a patak visszahúzódott medrébe.

— Nem baj — vigasztalt Laci —, majd máskor.

De hol nagymosás volt nálunk, hol Laci nem volt otthon, hol én jártam másfelé...

Több mint harminc esztendő telt el azóta. Sokfelé jártam, de a Földet még nem sikerült megkerülnöm. Talán az idén.

De vajon megvan-e még az a régi mosóteknő?

FODOR SÁNDOR

WAGNER JÁNOS rajza

a világ körül

A TÁLTOS AUTÓ

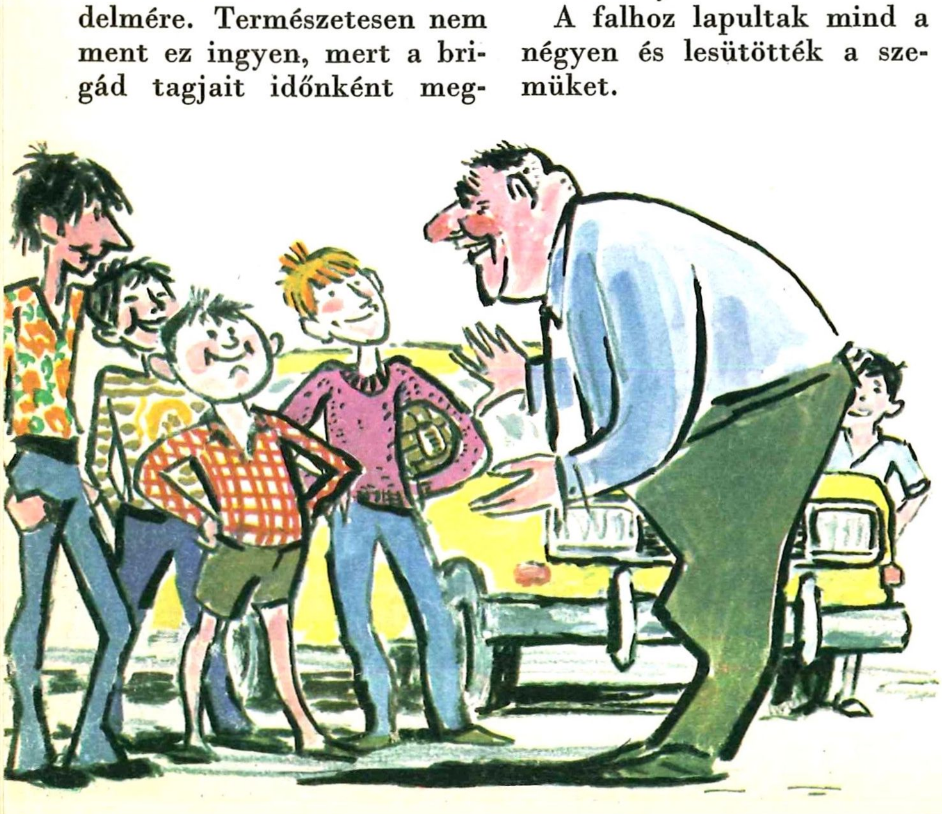
Van nekem egy Wartburg autóm, de garázsom nincsen. Mert nincs is már régen anynyi garázs Budapesten, mint ahány autó. Kint áll az én kocsim az ablakom alatt ezen az új házakkal körülépített tágas játszótéren. A játszótér nem a legalkalmasabb hely az autó számára, mert hol egy futball repül neki, hol labda gurul alája, s akik utána bújnak, kormos háttal kerülnek ki onnan. Előfordult már, hogy egy jó darab vajas kenyér ragadt az oldalához. Egyesek, csupa szeretetből végigtapogatják, s ott marad az öt maszatos ujjuk helye, de akadnak olyanok is, akik kődarabbal rajzolnak jeleket az oldalára. Az elején még az is megtörtént néhányszor, hogy kisebb gyerekek felmásztak a tetejére, és cipőjük sarkával összekarcolták a szép fényezést. Jó, hogy be nem horpadt a lemez alattuk.

Nem tehettem mást, brigádot alakítottam a kocsim védelmére. Természetesen nem ment ez ingyen, mert a brigád tagjait időnként megkocsikáztattam. Ennek meg az lett a vége, hogy az egész játszótéren mindenki brigádtag akart lenni. Micsoda zűrzavar lett abból, hogy mikor, ki üljön be a kocsiba! Mert azért nekem más dolgom is volt, mint a gyerekek kocsiztatása. Nagy versengés keletkezett, különféle sértődések, egyszóval megint csak felbomlott a rend.

Egy szép reggel, ahogy kitekintek az ablakon, legnagyobb megdöbbenésemre azt látom, hogy két kisebb gyerek elöl, kettő hátul áll a kocsim ütközőjén, és hintáznak ott, olyan lelki nyugalommal, mintha ez egészen természetes dolog volna.

Rohantam le úgy, ahogy voltam, ingujjban. A gyerekek nem szaladtak el, amikor megláttak. Nem vagyok számukra idegen. Nemcsak a kocsimról ismernek, tudják, hogy meséket szoktam írni, látták sokan a bábjátékomat, de legtöbben a Kinizsi Pál című könyvemet olvasták.

A falhoz lapultak mind a négyen és lesütötték a szemüket.

— Szégyelljétek magatokat — mondtam, bizony elég haragosan —, nem gondoljátok, hogy fáj annak a kocsinak, ha ilyen durván bántok vele?

Kis hallgatás után a legkisebb szólalt meg:

— Hiszen nem érez az.

— Hogyne érezne — erősítettem —, hát ez az én lovam. Ezzel járom az országot, hogy minél többet megtudjak róla, mint annak idején Kinizsi Pál. Tudjátok-e, hogy hívták a lovát?

— Villám! — vágták rá egyből valamennyien. És most már benne voltak a játékban, óvatos léptekkel közelebb húzódtak.

— Hát, ha ez ló — szólt a legbátrabbik —, akkor hol van a szeme?

— Itt, de még milyen két nagy szeme van — mutattam a reflektorokra.

— És a szája? — kérdezte egy másik gyerek.

Könnyű dolgom volt, mert a Wartburgnak valóban olyan a hűtőrácsa, mint mikor a ló nyerítésre nyitja a száját.

— Hol van a lába?

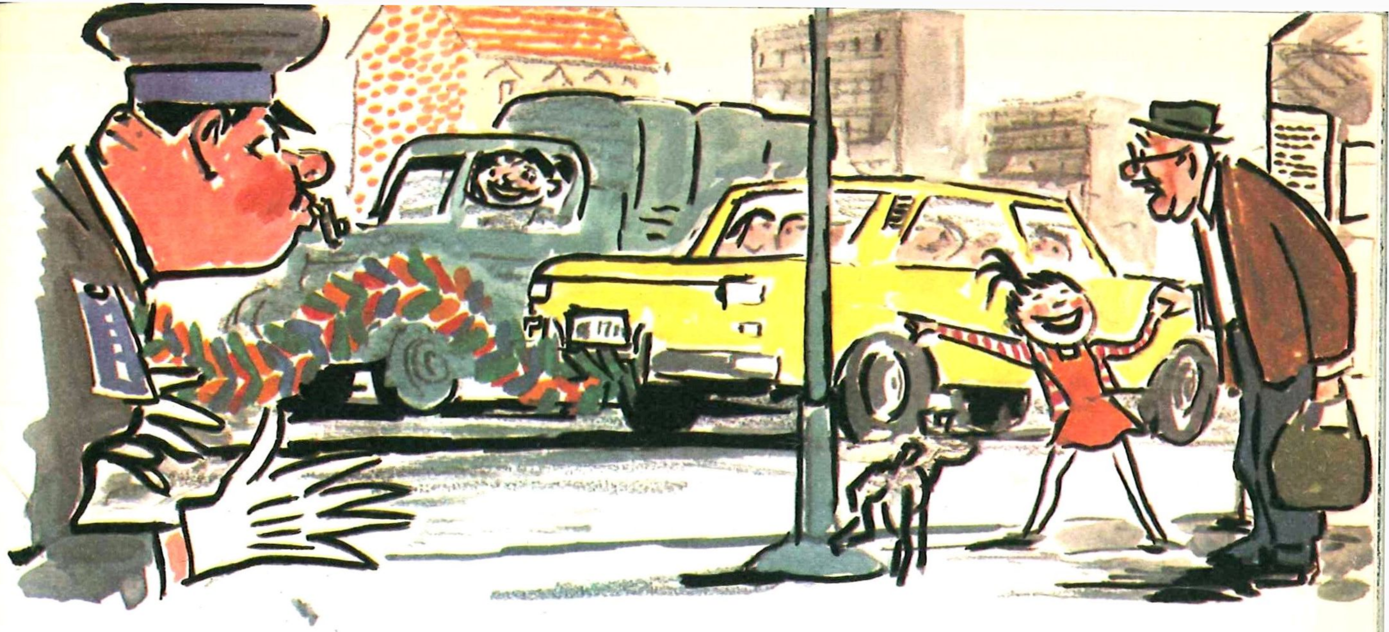
Megmutattam a négy kereket. Ezt is elfogadták.

— Hanem a farka! Farka az aztán nincs — kiáltott diadalmasan a legkisebbik.

Hát, ebben igaza volt. Hiába vakartam a fejemet, nem tudtam semmi okosat kitalálni. A kipufogó csővel nem dicsekedhettem, mert nemrégiben megnyomódott, s még egy centire sem lógott ki a kocsi fara alól.

Felharsant a nevetés, de a hátam mögött is, mert akkorra már összegyülekeztek a gyerekek az egész játszótérről.

— Nono! Nem kell ezen nevetni! — végre feltaláltam magam. — Levágták a csa-

tában, azért nincs farka. Előfordul ez.

A nevetés abbamaradt.

— Szegény Villám! — sóhajtoztak a gyerekek, s most már megint csak arra kellett vigyáznom, hogy szeretetből-szánakozásból maszatosra ne simogassák.

Egy ideig megint nagyobb tiszteletben tartották a Wartburgot. Nemegyszer hallottam a szobámból ilyen kiáltást: „Ne nyúlj hozzá, fáj neki!" „De csak simogatom..." „Ne simogasd, mert megrúg!"

Egyik nap megint csak hallottam visszafojtott beszélgetést, vitatkozást a kocsim körül, de nem néztem ki, igen el voltam merülve a munkámban. Egyszercsak rohanás, aztán hosszú csöngetés.

Kinyitottam az előszobaajtót, egy csomó gyerek állt ott, lélekszakadva egyszerre kiáltoztak:

— Tatay bácsi, Tatay bácsi! Van már farka a lovának!

Leszaladtam, hát mit láttam ott nagy meglepetésemre! Egy sárkány három-négy méteres, cifra, lobogós farkát kötötték a kipufogó csövemhez.

Mit volt mit tennem, a sikeres meglepetés után, bármennyire is sürgetett a munkám, meg kellett kocsikáztatnom a gyerekeket. Bezsúfolódtak vagy nyolcan a kocsiba, s azon mód, a sárkányfarokkal végig kellett hajtanom a Hajdú utcán, a Fiastyúk utcán. Csodálkozva álltak meg, bámultak az emberek, de mi nem törődtünk vele, csak száguldottunk.

— Jó ló ez a Villám! — ujjongtak a gyerekek.

A légörvény magasra kapta a sárkányfarkat. Akik hátra tudtak fordulni a nagy szorongásban, örömükben még tapsoltak is.

— Hiszen repülünk! Nem is ló ez, hanem valóságos táltos!

TATAY SÁNDOR

SZŐNYI GYULA rajzai

A KIS BICIKLISTA

Odanézz, te Sári, Mári, Klári,
tud a lányom két kereken járni!

Biciklije meggy-piros és fürge,
azzal fut a focipályán körbe...

Csingilingi — messze szól a csengő,
azt zengi, hogy „baj-nok lesz, ha fel-nő!"

Ha megáll, csak leugrik a drága,
fék helyett most megteszi a lába.

Aztán hamar a nyeregbe pattan.
„Bajnok lesz biz!" — dörmögöm magamban.

DONKÓ LÁSZLÓ verse

Játszópajtás üzeni

Azt hiszem, most valahogyan úgy kellene köszönnöm, hogy jó tanévet, jó évkezdést! Vajon sokat felejtettetek a nyáron? Például tudjátok-e hány ujjatok van? Szerintem kilenc! Mert lám, a jobbkezemen van egy, kettő, három, négy, öt. Ötödik a jobbkezem kisujja, hatodik a jobb kezem gyűrűse, hetedik a középső, nyolcadik a mutató, kilencedik a hüvelykem. No, ugye, hogy nekem van igazam?

Budapesten Vadászati Világkiállítás van. Bánhidi Judit pajtás (Pécs III., Újmecsekalja, Polláck M. u. 14.)

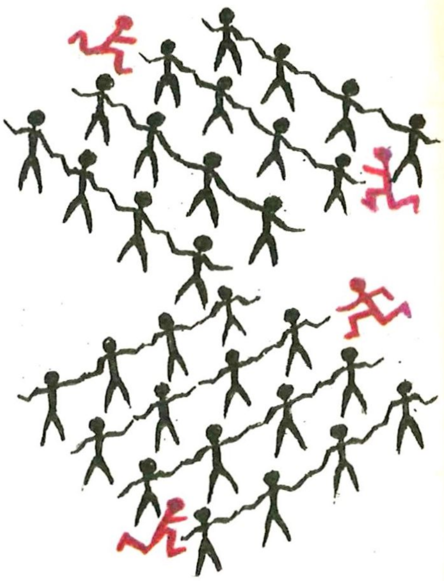
Szarvasvadászatra

hív bennünket! Ők szívesen játsszák, s minél többen vannak, annál érdekesebb. „Kiszámolással két vadászt választunk. A többiek a szarvasok. Kijelölünk egy vadásztanyát, ez lehet egy fa vagy épületnél beszögellés. A vadászok megfogják egymás kezét, úgy próbálják megfogni a szarvasokat. De csak kézenfogva érvényes a vadászatuk! Ha kergetnek és megfognak valakit, odaviszik a vadásztanyára, s az „elejtett" szarvas nem mehet el onnan. Ha még egy szarvast fognak el, akkor a két volt szarvas vadásszá válik, és kézenfogva most már ők is kergetik a szarvasokat. A játék mindaddig folyik, amíg egy szarvas marad — és az az egy szarvas a győztes, mert nyilván ő volt valamennyi játékos közt a legügyesebb!

Jordán Klári (Nagybörzsöny, Rákóczi u. 108.) kiszámolót küldött:

„Éni, péni, jupiténi,
efer, gefer, Juli néni,
iszlinkó, miszlinkó,
te vagy a fogó!"

Ha már megtanultuk a fogókiszámolót, tanuljunk meg hozzá egy Svédországból származó fogó-játékot is!

Sorompós

a neve. Ezt is minél többen játsszák, annál jobb. Úgy sorakozzanak a részvevők, hogy ugyanannyi játékos legyen egymás mellett a sorban, mint egymás mögött. Így tulajdonképpen egy nagy négyzetet alkotnak. Az egymás mellett állók megfogják egymás kezét. A futó és a fogó a sorok közt levő utcácskákban fut, egyikből ki, a másikba be. A csapat a futót segíti. Amikor a fogó majdnem elkapja, a játékosok, vezetőjük jelére, egymás kezét elengedik és „balra át"-ot csinálnak, és ismét összefogódznak. Ha a sorok megváltoznak, más helyzetbe kerül a fogó és futó egyaránt. Mert a futó esetleg két utcányira kerül tőle. Ha ismét megközelíti, újabb „balra át"-tal segítenek a futónak. Ha a fogó ügyes és elkapja mégis a futót, akkor új fogót és újabb futót kell választani — Klári kiszámolójának a segítségével!

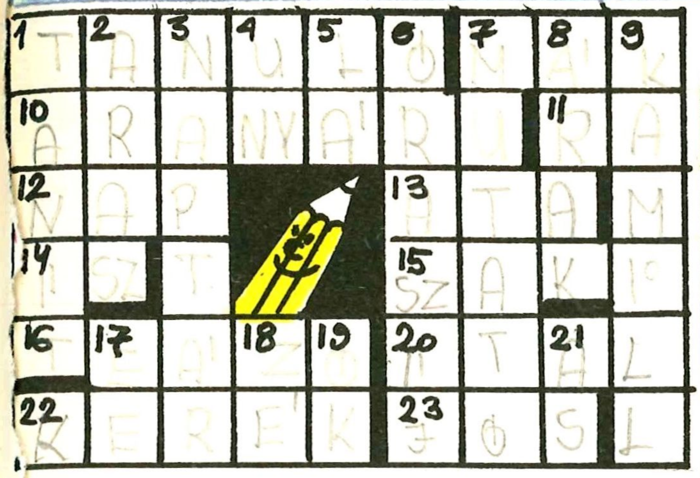
Jó mulatást kívánok!

Játszópajtás

HAUSWIRTH MAGDA rajzai

SZEPTEMBERI REJTVÉNYEK

1. Keresztrejtvény: *Vízszintes:* 1. Diák 7. Tésztába való 10. Eladó nemes fém 11. Rag 12. Égitest 13. Majdnem KATA 14. ISZ 15. Szaktárs becézve 16. Teát fogyasztó 20. A bor is ez 22. Kocsi alkatrésze 23. Jövőbe látó.

Függőleges: 1. Oktat 2. Tenyérnyi 3. Mutatja a hónapokat és napokat minden évben 4. UNY 5. Énekhang 6. A karórát a csuklóhoz erősíti 7. Az óra számlapján mutatja az időt 8. Szerszámok 9. Feleki ..... 17. Két egyforma magánhangzó 18. Kiejtett mássalhangzó 19. ...és okozat 21. AS

A kettős betűk egy négyzetbe kerülnek!
Beküldendő: vízszintes 1, függőleges 1, 3.

2. Cserebere. A két egymás mellett levő rajz a kezdőbetűvel különbözik egymástól.

3. Hasonlatok. A rajzokat az alábbi szavakhoz hasonlatként használjuk (pl. Erős, mint a bors): Egészséges, fürge, alszik, gyáva, könnyű, süket, szakad, lassú.

Megfejtési határidő: szeptember 20.

A megfejtéseket küldjétek erre a címre: Kisdobos szerkesztősége, Budapest 8. postafiók 57.

A jobb felső sarokban látható kis rajzot — most egy sakktáblát — szíveskedjetek kivágni és a megfejtésre ráragasztani. Aki minden rejtvényt jól megfejtett és megírta a címét, osztályát, az képeslapot kap. Kisdobosok 6, úttörők 12 levelezőlap beküldése után kaphatnak könyvjutalmat.

Az augusztusi rejtvények helyes megfejtése:

Keresztrejtvény: vízszintes 1. folytatva a függőleges 1.: Kellemes nyaralást kíván a Kisdobos. Betűjáték: Jeges, beteg, perec, retek, lemez, keret, nevet, veder. Képrejtvény: holdrakéta, üstökös.

KISDOBOS
Szerkesztő: Gergely Márta
Szerkesztőség: Budapest VII., Dohány utca 40. Telefon: 421—392.
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Tóth László.
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest V., József nádor tér 1. sz.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215–96162 pénzforgalmi jelzőszámára.
Előfizetési díj: negyedévre 9,— Ft, félévre 18,— Ft, egész évre 36,— Ft.
71.0865 — Kossuth Nyomda, Budapest. A címlap LUKÁCS ÁGNES munkája

INDEX: 25.442

BOZONTOSOK

ANTONI ROZÁLIA
tréfája

